

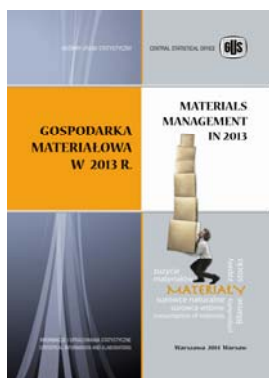

GLÓWNY URZĄD STATYSTYCZNY Departament Produkcji

Notatka Informacyjna

Gospodarka Materiałowa w 2013 r.

Gospodarka materiałowa jest to obszar działalności gospodarczej obejmujący całokształt zjawisk i procesów związanych z gospodarowaniem materiałami na wszystkich szczeblach zarządzania. Do gospodarki materiałowej zalicza się procesy pozyskania, zaopatrzenia i wykorzystania materiałów we wszystkich fazach procesu gospodarczego oraz ich przemieszczania (dostawy).

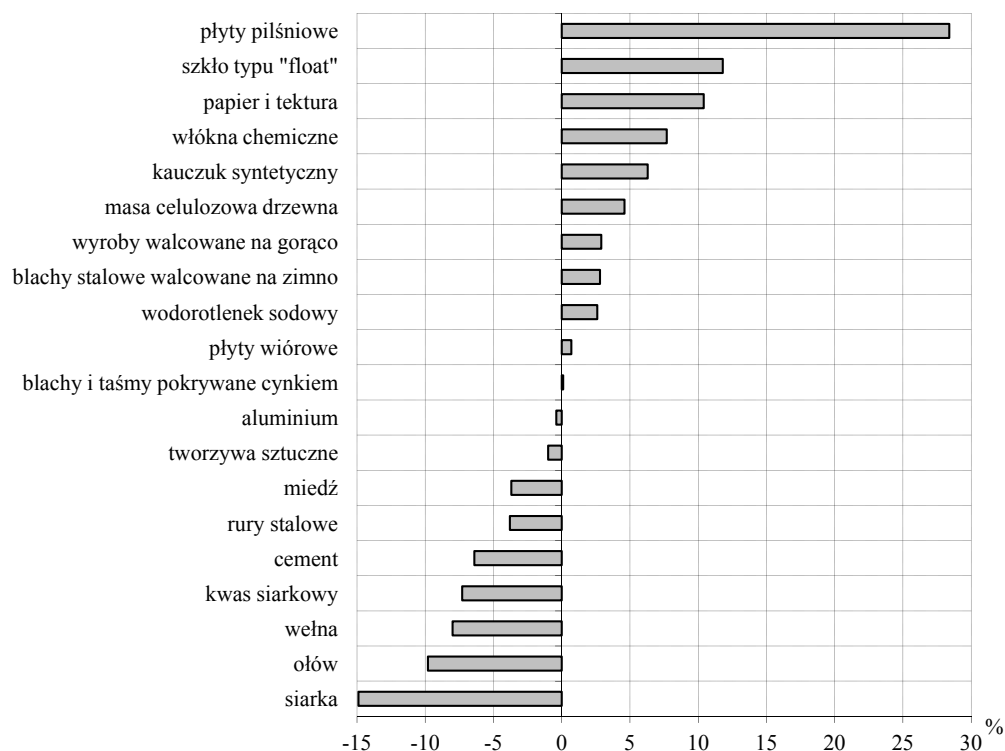

Informacje statystyczne związane z gospodarowaniem materiałami przedstawiane są w corocznie przygotowywanej przez Główny Urząd Statystyczny publikacji „**Gospodarka Materiałowa w r.**”. Najnowsze wydanie z wynikami za 2013 r. na tle danych za lata poprzednie ukaże się w końcu października br. Publikacja zawiera w ujęciu ilościowym podstawowe informacje o bilansach wybranych materiałów uwzględnionych w krajowym bilansie, informacje o zużyciu i zapasach wybranych materiałów dla całego kraju, dla wyróżnionych sekcji i działów w układzie Polskiej Klasyfikacji Działalności, form własności oraz w układzie regionalnym. W publikacji przedstawiono również informacje dotyczące gospodarowania odpadami nadającymi się do recyklingu.

Bilanse materiałowe zawarte w publikacji charakteryzują gospodarowanie wybranymi materiałami, uwzględniają informacje o przychodach według głównych kierunków pozyskiwania, tj. produkcji i imporcie oraz rozchodach według głównych kierunków rozdysponowania, tj. zużyciu krajowym i eksporcie. Są podstawowym narzędziem prowadzenia polityki racjonalnego gospodarowania materiałami zarówno ze względu na ocenę poziomu zapotrzebowania i produkcji krajowej, jak i wymiany zagranicznej. Analiza rocznych bilansów gospodarki poszczególnymi materiałami umożliwia wychwycenie trendów ich produkcji, obrotów i konsumpcji, a także uwarunkowań i czynników wpływających na ich fluktuacje, dla oceny sytuacji bieżącej i prognoz.

W 2013 r. **zużycie krajowe** ponad połowy badanych materiałów¹ było wyższe niż w roku ubiegłym. Znaczny wzrost zużycia krajowego dotyczy płyt pilśniowych (o 28,4%), szkła typu „float” (o 11,8%), papieru i tektury (o 10,4%). Na zbliżonym poziomie do roku poprzedniego utrzymało się zużycie aluminium, płyt wiórowych, wodorotlenku sodowego, niektórych tworzyw sztucznych i wyrobów hutniczych.

Wykres 1. Zużycie krajowe wybranych materiałów w 2013 roku (rok poprzedni = 100)

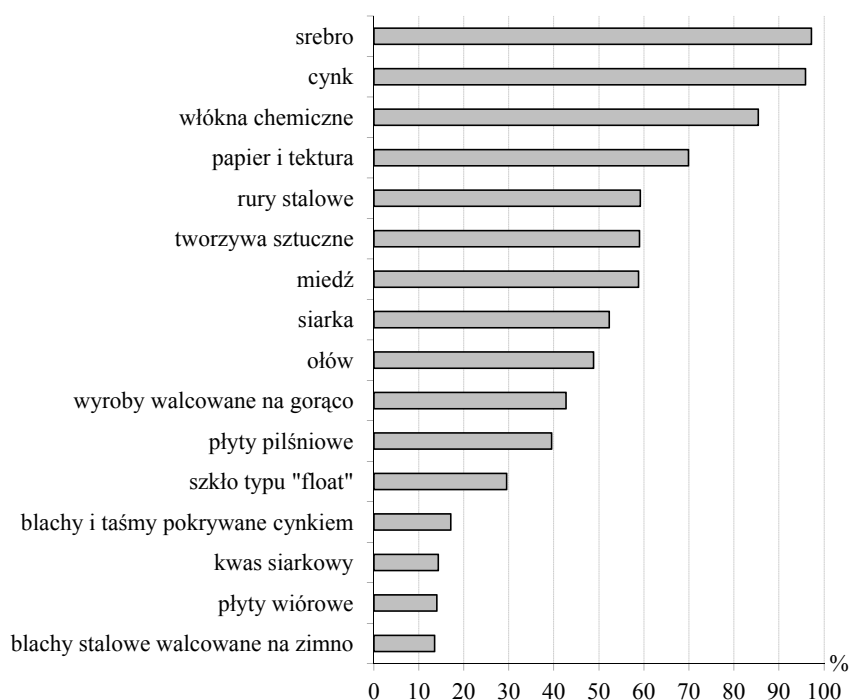

Na podaż materiałów składa się produkcja krajowa i import. Coraz większego znaczenia w podaży nabiera udział **wtórnego wykorzystania surowców** (złom stalowy i metali nieżelaznych, odpady z papieru i tektury, stłuczka szklana itp.) odzyskiwanych w procesach produkcyjnych oraz z recyklingu poeksploatacyjnego.

W przypadku niektórych grup badanych materiałów znaczący udział **w produkcji ma eksport** np.: chemikaliów i wyrobów chemicznych (siarki, włókien chemicznych, tworzyw sztucznych, kauczuku syntetycznego), metali nieżelaznych (srebra, cynku, miedzi, ołowiu), papieru i tektury, wyrobów hutniczych (rur stalowych, wyrobów walcowanych na gorąco), płyt pilśniowych.

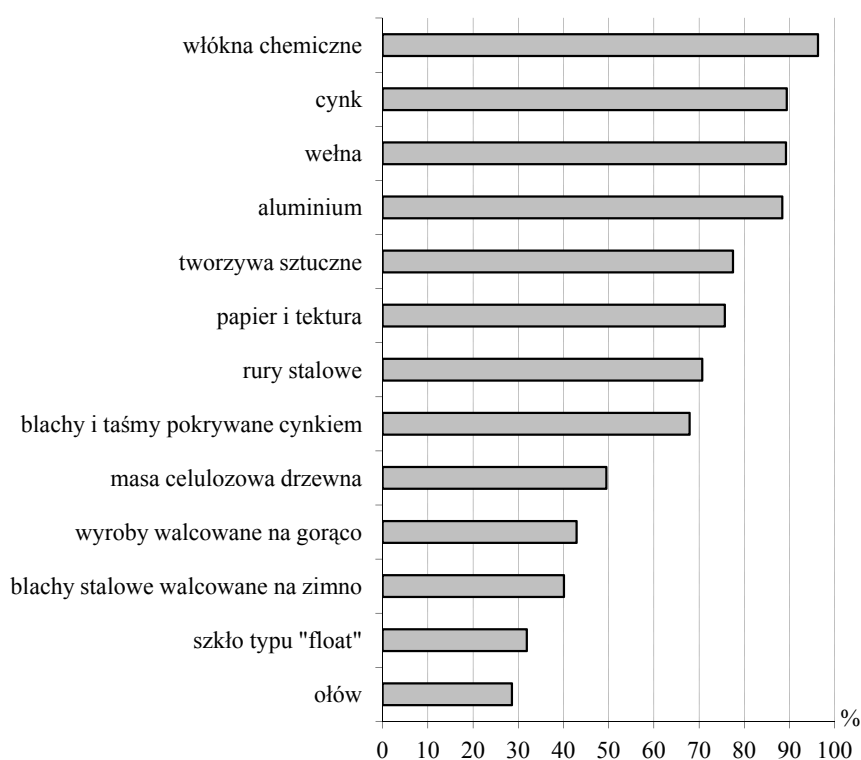
¹ Badaniem objęto 50 grup materiałów (wg PKWiU) zużywanych przez przedsiębiorstwa o liczbie pracujących powyżej 9 osób. Dane dotyczące importu i eksportu pochodzą z systemów handlu zagranicznego Ministerstwa Finansów i obejmują również quasi-transit.

Wykres 2. Udział eksportu w produkcji wybranych materiałów w 2013 roku

Polska jest **importerem** wielu materiałów m.in. ze względu na brak zasobów krajowych (np. bawełna, kauczuk naturalny, cyna, blachy i taśmy ocynowane) lub niewystarczające krajowe zdolności produkcyjne (np. aluminium, wełna, włókna chemiczne, niektóre tworzywa sztuczne i wyroby hutnicze).

Wykres 3. Udział importu w zużyciu krajowym wybranych materiałów w 2013 roku

Wykorzystanie odpadów nadających się do recyklingu

W gospodarce materiałowej coraz większego znaczenia nabierają surowce i materiały pochodzące z odzysku. Wiele materiałów pochodzenia mineralnego (np. metale) i surowców organicznych (np. kauczuk, drewno, papier) powraca do produkcji w postaci surowca wtórnego. Utylizacja odpadów sprawia, że w krajach uprzemysłowionych zapotrzebowanie na materiały wzrasta znacznie wolniej niż produkcja.

Do wykorzystania odpadów – odzysku surowców wtórnych (zarówno z procesów produkcyjnych jak też pochodzących ze skupu) przywiązuje się również w Polsce coraz większe znaczenie ze względów ekologicznych i ekonomicznych. Jest to związane z ochroną środowiska naturalnego jak i ograniczaniem energochłonności produkcji i pociąga za sobą wzrost wykorzystania odpadów będących źródłem tanich i proekologicznych surowców. Dotyczy to m.in. złomu i odpadów stalowych, metali nieżelaznych (miedzi, aluminium, ołowiu, cynku i cyny). Pozyskiwanie metali z surowców odpadowych jest mniej energochłonne niż ze źródeł pierwotnych.

W 2013 r. w porównaniu z rokiem ubiegłym nastąpił wzrost pozyskania przez jednostki produkcyjne większości badanych odpadów metalicznych i niemetalicznych. Znaczny wzrost pozyskania dotyczy odpadów z papieru i tektury (o 29,4%), aluminium (o 22,8%), odpadów gumowych (o 21,7%), stłuczki szklanej i odpadów szklanych (o 12,6%).

*Notatkę opracowano w Departamencie Produkcji GUS
Wydział Bilansów Paliw, Surowców i Materiałów
Justyna Dąbrowska-Ładno, tel. 22 608 3544*